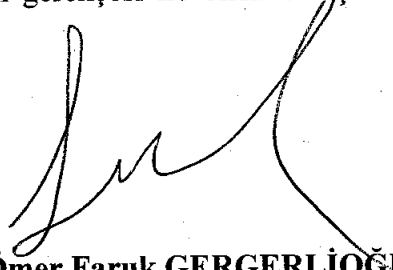

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

13/12/2004 tarihli 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLIOĞLU

Kocaeli Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- İnsan Haklarını İnceleme - Kadın Erkek Fırsat Eşitliği - Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Adalet
Tarih :	12 Aralık 2013
Esas No:	2/1446

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LİĞİ
04 Aralık 2018
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
04 Aralık 2018
No: 397303
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Adalet Bakanlığının 2018 verilerine göre, cezaevlerinde tutuklu veya hükümlü olarak annesinin yanında kalan 0-6 yaş arası çocuk sayısı 743'tür. Bakanlık açıklamasında, bu çocukların kronik bir rahatsızlığı olup olmadığını bilmediğini belirtmiştir.

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. Maddesinin 4. Fıkrasında hamile ve yeni doğum yapan annelerin altı ayı geçmemiş bebekleri olduğunda ceza ertelenmesine müsaade edilmektedir. Ancak bilim insanları annelerin en az yirmi dört ay boyunca bebeklerini emzirmeleri gerektiğini sıklıkla vurgulamaktadırlar. Cezaevi ortamı annelerin sütlerinin kesilmesine de sebep olacağı için anne ve bebeğin ruhen ve bedenen sağlığı için en az yirmi dört ay ceza ertelenmesi uygun olacaktır.

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. Maddesinin 4. Fıkrasında hamile ve yeni doğum yapan annelerin tahliye edilmesini emrederken 5. Fıkra bu emir boşa düşürülmektedir. Keyfi uygulamalara dönüşmesi ihtimali olan 5. Fıkranın tamamen yasadan çıkarılması yerinde olacaktır. Bu sayede uygulamalar daha genel geçer bir hal alacaktır.

Düzenlemelerin bu şekilde olması Anayasa Madde 13: 'Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.' ile de uyumlu olacaktır.

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. Maddesinin 6. Fıkrasında 'toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike' ifadesi bir muğlaklık yaratmakta mahpusların hayatlarını karartmaktadır. Kişiden kişiye değişiklik gösterebilecek olan toplum güvenliği ifadesi mahkeme heyetinin algılayış biçimiyle sınırlı kalabilme tehlikesine matuftur.

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda 16. Maddesinin 3. Fıkrasında "Cezaevinde kalamaz" raporunun yalnızca Adli Tıp Kurumu'na (ATK) devredilmesinin oluşturduğu tekel, ihlalleri daha da yoğun yaşanır bir hale getirmiştir. Bulundukları şehirde tam teşekküllü devlet veya üniversite hastaneleri olmasına rağmen hastanelerden alınan raporların ATK'ye de onaylatılması gerekmektedir. Bu durum pek çok mahpus için ölüme mahkum etmekle aynı anlama gelmektedir. Cezaevi dışında evde ve hastanede bakımla tekrar hayata bağlanabilecek olan mahpuslar cezaevinde adeta ölüme terk edilmektedir. Bazen ne yazık ki ağır hastalara tıbbi olarak yapılacak bir şey kalmamakta ve aileler sadece yakınlarının yanlarında vefat etmesini talep etmektedir.

Ağır hasta mahpuslarla ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Türkiye aleyhine ihlal kararları vermiştir. 5 Mart 2013 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Gülay Çetin/ Türkiye kararı ile Türkiye'yi insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele ile ayrımcılık yasağından mahkûm etmiştir. AİHM, Türkiye'yi, tutuklu iken yakalandığı kanser sonucu cezaevinde yaşamını yitiren Gülay Çetin'in hükümlülerin ağır hastalık nedeniyle serbest bırakabileceğine ilişkin hükümlerden, tutuklu olduğu için yararlandırılmaması nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 3. (işkence yasağı) ve 14. (ayrımcılık yasağı) maddelerini ihlal ettiği gerekçesiyle mahkûm etmiştir.

Bu karar, insan hakları örgütlerince de uzun zamandır ifade edilen sorunların altını çizmekte ve tutuklu ve hükümlü hastaların durumlarının tayini açısından yol gösterici bir öneme sahiptir. Nitekim AİHM Kararında, ağır hastalığı olan tutukluların korunmasına yönelik mevcut düzenlemelerin yeterince açık, öngörülebilir ve etkili olmadığı hüküm altına almakta; Adli Tıp Kurumu'nun tutuklu ve hükümlüleri heyet raporlarına rağmen muayene etmesi, dahası geç muayene etmesi eleştirilmektedir. Yanı sıra infazın geri bırakılmasına yönelik düzenlemenin tutuklu hastalar söz konusu olduğunda uygulanmaması ayrımcı bir muamele olarak tespit edilmektedir.

Bu amaçla söz konusu “Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yapılan düzenleme ile ağır hasta mahpusların başka bir şehirdeki Adli Tıp Kurumuna gitmek zorunda kalarak eziyet çekmesi engellenmiş ve hayati tehlikesi olan mahpusların ceza erteleme kararlarının uzaklık ve yoğunluk sebebiyle gecikmesi engellenmiştir.

Yapılan düzenleme ile yeni doğum yapmış annelerin doktorların da önerdiği şekilde en az yirmi dört ay bebeklerini eşdeğeri olmayan anne sütünden yararlandırması bu süreçte de psikolojik olarak sütlerinin kesilmesinin engellenmesi amaçlanmıştır.

Bu istisna maddesinin kaldırılması ile hamilelerin ve yeni doğum yapmış annelerin tahliye edilmesinde kötüye kullanımların önüne geçilmiştir. Cezaevlerinin ne kadar iyi şartlarda olduğu iddia edilirse edilsin annenin cezaevinde kalıyor olması psikolojik olarak kendisinde onarılması zor tahribatlar yaratacak ve sağlıklı bebekler doğurmasını ve de büyütmesini engelleyecektir.

Yapılan düzenleme ile ağır hasta mahpusların, toplum güvenliği gibi kısımlar çıkarılarak kanun uygulayıcısının keyfi olarak 16 ncı Maddenin 3 üncü Fıkrasını uygulamamasının önüne geçilmiştir.

MADDE 2- Hasta mahpusların ceza erteleme taleplerinin değerlendirilmesinde detaylardan kaynaklanan gecikmelerin önüne geçilecektir.

MADDE 3- Mevcut uygulamada güçler ayrılığı ilkesinin yasama organını temsil eden milletvekillerinden yürütmeden izin alması beklenmektedir. Milletvekilleri istedikleri zaman sadece kurumu bilgilendirerek ziyaretlerini gerçekleştirebilmeleri ve istedikleri tutuklu veya hükümlü ile görüşebilmeleri yaptıkları işin doğal bir sonucudur. Bu madde ile yürütmenin muhalefet milletvekillerinin keyfi olarak cezaevi ziyaretlerini kısıtlama ihtimali ortadan kaldırılmıştır.

MADDE 4- 5275 sayılı Kanunun 85 inci maddesinde yapılan değişikliklerle çelişen ikincil mevzuat hükümlerindeki çelişkinin giderilmesi hedeflenmiştir.

MADDE 5- Kanunun yürürlük tarihini belirtmektedir.

MADDE 6- Kanunun uygulanmasına dair hükümdür.

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 13/12/2004 tarihli 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi ile dördüncü ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, infazın yapıldığı ceza infaz kurumunun bulunduğu şehirdeki Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü devlet veya üniversite hastanelerinin düzenlendiği rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir.”

“Hapis cezasının infazı, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren yirmi dört ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır. Çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa, doğumdan itibaren iki ay geçince ceza infaz olunur”

“Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkra da belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılır.”

MADDE 2- 5275 sayılı Kanunun 71 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinde tedavi ettirilir.”

MADDE 3- 5275 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak milletvekillerinin tutuklu ve hükümlülerle görüşmeleri suç ayırımı yapılmaksızın izne tabi değildir.”

MADDE 4- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla bu Kanunun 85 inci maddesinde yapılan değişikliğe ilişkin olarak ikincil mevzuatta yapılacak düzenlemeler, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde yapılır.”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.